

Nr 127.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fögderiförvaltningarna m. m.

(3:e avd.)

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet (punkterna 90 och 91 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag), föreslagit riksdagen att, i avvaktan på blivande proposition i ämnet, i riksstaten beräkna det ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna till oförändrat belopp, 2,375,000 kronor, och det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna till 300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 31 januari 1930 dagtecknad proposition, nr 107, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna, nu 2,375,000 kronor, med 25,000 kronor till 2,350,000 kronor;

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, nu 160,000 kronor, med 110,000 kronor till 270,000 kronor;

dels förklara hinder icke möta för användande av sistnämnda anslag till bestridande av ersättning åt vikarie vid ledighet för befattningshavare vid fögderiförvaltningarna jämväl av annan anledning än semester och sjukdom;

dels ock godkänna av departementschefen förordade grunder för beredande av semester åt landsfiskalerna m. m.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten för innevarande budgetår är det ordinarie förslagsanslaget till *fögderiförvaltningarna* — från vilket anslag bestridas avlöningar till landsfogdar, häradskrivare och landsfiskaler — upptaget till ett belopp av 2,375,000 kronor

Det ordinarie förslagsanslaget till *vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna*, som under flera budgetår varit i riksstaten upptaget till 50,000 kronor, höjdes på grund av de senaste belastningssiffrorna från och med budgetåret 1929/1930 till 160,000 kronor.

Grunderna för användning av anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna.

I den föreliggande propositionen har departementschefen först upptagit till behandling spörsmålet angående *de nuvarande grunderna för användningen av anslaget till vikariatsersättningar ävensom därmed sammanhängande spörsmål.*

Till en början har erinrats, att vid 1917 års riksdag, efter förslag av Kungl. Maj:t (proposition nr 211), beslut fattades angående omorganisation av fögderiförvaltningen och lönerreglering för tjänstemännen därstädes. Enligt detta beslut, med däri sedermera gjorda smärre ändringar, utgå till nämnda tjänstemän *enligt stat* avlöningsförmåner med följande belopp och enligt här angivna grunder.

Landsfogde.

Lön	kronor 3,400
Tjänstgöringspenningar	» 1,600
Alderstillägg, efter 5 års tjänstgöring	» 500
» » 10 » » , ytterligare	» 500
» » 15 » » »	» 500

Ortstillägg utgår till landsfogden i Stockholms län med 400 kronor samt till var och en av landsfogdarna i Göteborgs och Bohus, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med 200 kronor.

Häradsskrivare.

Lön	kronor 2,600
Tjänstgöringspenningar	» 1,000
Förvaltningsbidrag, 150 kronor för varje påbörjat 5,000-tal invånare i distriktet.	
Alderstillägg, efter 5 års tjänstgöring	» 500
» och efter 10 års tjänstgöring, ytterligare	» 500

Ortstillägg utgår till var och en av häradsskrivarna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med 200 kronor.

Landsfiskal.

Lön	kronor 2,000
Tjänstgöringspenningar	» 1,000
Förvaltningsbidrag	» 500
Alderstillägg, efter 5 års tjänstgöring	» 400
» och efter 10 års tjänstgöring, ytterligare	» 400

Ortstillägg utgår till var och en av landsfiskalerna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med 200 kronor.

Dessutom uppbära samtliga ifrågavarande befattningshavargrupper sedan år 1920 *tillfällig löneförbättring*, som för närvarande utgår på sätt framgår av följande tablå.

	Lön	Tjänstgörings- penningar	Summa tillfällig löneförbättring
	kronor	kronor	kronor
Landsfogde	800	400	1,200
Häradsskrivare	550	300	850
Landsfiskal	450	300	750

Härutöver hava hithörande befattningshavare givetvis åtnjutit *dyrtids-tillägg* enligt i sådant hänseende vid olika tider gällande föreskrifter.

De äga därjämte att uppbära vissa *sportler*.

Landsfogde är berättigad till *semester*, medan sådan rätt icke finnes för häradsskrivare och landsfiskaler.

I *kungörelse den 14 juni 1917* (nr 472) angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmånerna för landsstaten har föreskrivits, bland annat, *dels* att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, samt att tjänstgöringspenningarna för tid, då han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen, *dels ock* att den som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfar ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, *kan* förpliktas att under ledigheten frånträda även annan avlöningsförmån än tjänstgöringspenningar, i den mån sådant för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt.

I *proposition nr 303 till 1919 års riksdag* föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att från och med år 1920 med visst belopp höja det å riksstaten uppförda ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m. Därvid beräknades ett belopp av 12,000 kronor för beredande av fyllnadsarvode — utöver vad som skulle erläggas av den ordinarie tjänstinnehavaren — åt vikarier dels för på grund av sjukdom tjänstlediga landsfiskaler och häradsskrivare, dels ock å lediga landsfiskals- eller häradsskrivartjänster. Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen.

I *1920 års statsverksproposition* (femte huvudtiteln, punkt 86) hemställde därefter Kungl. Maj:t, att för beredande av medel till fyllnadsarvoden i nyss angivna fall måtte från och med år 1921 under nämnda huvudtitel uppföras ett ordinarie förslagsanslag till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna å 25,000 kronor. Från detta anslag borde emellertid enligt uttalande i statsverkspropositionen utgå jämväl ersättning till vikarie för landsfogde under dennes semester. Även detta förslag blev av riksdagen bifallet.

Sedermera har dylikt anslag årligen anvisats med successivt växande belopp.

Genom *circulär den 31 december 1920* till länsstyrelserna i samtliga län föreskrev Kungl. Maj:t, att från nämnda anslag skulle utgå dels ersättning till semestervikarie för landsfogde, dels ock enligt i cirkuläret närmare an-

givna grunder ersättning till vikarie å landsfiskals- eller häradsskrivartjänst vid sjukdom eller under vakans.

I anslutning till den år 1925 beslutade nya löneregleringen för befattningshavarna vid länsstyrelserna har Kungl. Maj:t sedermera genom cirkulär till länsstyrelserna den 26 mars och 30 december 1926 samt den 11 november 1927 utfärdat nya bestämmelser angående vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna.

Sålunda har Kungl. Maj:t genom *cirkuläret den 26 mars 1926* — med ändring av vad genom cirkuläret den 31 december 1920 blivit bestämt beträffande vikariatsersättning i vissa fall till sådan ordinarie befattningshavare hos länsstyrelse, som uppehåller landsfiskals- eller häradsskrivartjänst — föreskrivit, att ordinarie befattningshavare vid länsstyrelse, som förordnas att uppehålla tjänst inom fögderiförvaltningen, äger att under tiden för förordnandet åtnjuta dels de med den uppehållna tjänsten förenade tjänstgöringspenningarna och därtill hörande tillfällig löneförbättring ävensom förvaltningsbidrag, där sådant för tjänsten utgår, dels ock lön å egen befattning med avdrag av ett belopp motsvarande, vid förordnande å landsfogdetjänst det i 2 §, avdelning A, i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 357) med tilläggsbestämmelser till 1921 års avlöningsreglemente angivna tjänstledighetsavdraget och vid förordnande att uppehålla häradsskrivar- eller landsfiskaltjänst det i 2 §, avdelning B, i samma kungörelse angivna tjänstledighetsavdraget. För den händelse förordnandet utgör vikariat för sådan befattningshavare, som själv uppbär samtliga avlöningsförmåner å egen tjänst, med undantag i förekommande fall av förvaltningsbidrag — detta inträffar när den ordinarie befattningshavaren vid fögderiförvaltningen förordnats att bestrida högre befattning vid länsstyrelse eller därstädes uppehålla ledig högre tjänst — skall vikarien i stället för de med den uppehållna tjänsten förenade tjänstgöringspenningarna och den därtill hörande tillfälliga löneförbättringen äga uppbära ett mot tjänstgöringspenningarna och den tillfälliga löneförbättringen svarande belopp, som skall bestridas från anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna.

Vidare har Kungl. Maj:t genom *cirkuläret den 30 december 1926* — med ändring av vad genom cirkuläret den 31 december 1920 blivit bestämt beträffande vikariatsersättning i vissa fall till sådan icke ordinarie befattningshavare hos länsstyrelse, som uppehåller landsfiskals- eller häradsskrivartjänst — föreskrivit, att i viss löneklass placerad icke ordinarie befattningshavare vid länsstyrelse, vilken förordnas att uppehålla landsfogde-, häradsskrivar- eller landsfiskaltjänst, skall åtnjuta vikariatsersättning enligt grunder motsvarande dem, som i cirkuläret den 26 mars 1926 fastställts för ordinarie befattningshavare vid länsstyrelse, dock att den del av lönen, som dylik icke ordinarie befattningshavare hos länsstyrelsen under förordnandet äger uppbära, skall utgå från förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna.

Slutligen har Kungl. Maj:t genom *cirkuläret den 11 november 1927* — med upphävande av cirkuläret den 31 december 1920 — förordnat, att då befatt-

ning såsom landsfogde, häradsskrivare eller landsfiskal uppehålls av extra befattningshavare vid länsstyrelse, vilkens avlöning icke bestämts att utgå enligt viss löneklass, eller ock av den, som icke är befattningshavare vid länsstyrelse, ersättning till vikarien skall utgå på det sätt och enligt de grunder, som föreskrivits i cirkuläret den 30 december 1926. Därvid skall emellertid beträffande vikarie, som är extra befattningshavare hos länsstyrelse, iakttagas, att avlöningen å egen befattning skall med vederbörligt avdrag utgå enligt den löneklass som närmast motsvarar avlöningen å hans extra befattning, dock lägst efter 12:e löneklassen. I fråga om vikarie, som icke är befattningshavare vid länsstyrelse, skall så anses som om han vore extra befattningshavare vid den länsstyrelse, som meddelat förordnandet, med avlöning enligt 12:e löneklassen.

Bestämmelserna i cirkulären den 26 mars 1926, den 30 december 1926 och den 11 november 1927 hava förklarats skola gälla, där ej Kungl. Maj:t för visst fall annorlunda bestämt eller framdeles bestämde. I detta hänseende är att märka, att Kungl. Maj:t *dels* genom cirkulär den 5 december 1924 till länsstyrelserna i avvaktan på ny lönereglering för landsfiskalerna föreskrivit att, då landsfiskalstjänst är eller blir ledig, densamma tills vidare icke får med ordinarie innehavare återbesättas utan skall av länsstyrelsen tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare med rätt för den till tjänstens bestridande förordnade att intill dess ny lönereglering trätt i kraft åtnjuta samtliga de med den lediga tjänsten förenade löneförmåner med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlægga såsom avgift för egen pensionering, *dels* genom cirkulär den 20 augusti 1926 till länsstyrelserna föreskrivit, att enahanda avlöningsförmåner skola utgå till den som förordnats eller förordnas att uppehålla landsfiskalstjänst under den tid, då ordinarie innehavare av tjänsten är förordnad att tills vidare bestrida ledig landsfiskalstjänst, *dels ock* vid meddelande av förordnande tills vidare å i avvaktan på blivande lönereglering vakantsatta häradsskrivartjänster under senare år alltid föreskrivit, att vikarien å befattningen skulle åtnjuta samtliga de med den lediga tjänsten förenade löneförmånerna med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlægga såsom avgift för egen pensionering.

I den av *riksdagens revisorer* den 15 december 1929 avgivna berättelsen om den år 1929 verkställda granskningen av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 hava revisorerna förmålt, att nettoutgifterna å anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna för budgetåret 1928/1929 utgjorde 187,655 kronor 37 öre. På sätt en av revisorerna uppgjord sammanställning utvisade, hade av detta belopp tillhoppa 74,749 kronor 93 öre utbetalats till vikarier för landsfogdar, häradsskrivare och landsfiskaler under tjänstledighet för hälsans vårdande, enskilda angelägenheter samt särskilda uppdrag. Då ifrågakarande anslag enligt av riksdagen fastställda grunder endast finge disponeras för ersättning till vikarie under ledighet för semester och sjukdom ävensom under vakans, hade alltså, yttre revisorerna, ett felaktigt förfarande ägt rum, i det anslaget dragits till andra ändamål än de av riksdagen föreskrivna.

I sitt utlåtande nr 80 vid innevarande års riksdag i anledning av nyssnämnda berättelse har statsutskottet under punkt 5 anmält, att utskottet komme att i sitt utlåtande angående anslag till fögderiförvaltningarna till behandling upptaga det av revisorna sålunda väckta spörsmålet.

Med anledning av anmärkningen ifråga hava infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret, länsstyrelserna i samtliga län och allmänna civilförvaltningens lönenämnd. Av utlåtandena, vilka finnas intagna i del III av revisoreernas ifrågavarande berättelse, framgår, bland annat, att, medan enstaka länsstyrelser ansett omförmälda bestämmelser i cirkulären den 26 mars 1926, den 30 december 1926 och den 11 november 1927 tillämpliga allenast vid vikariat för ordinarie befattningshavare vid fögderiförvaltning på grund av ledighet för sjukdom eller semester eller vid vakans, det stora flertalet länsstyrelser, med stöd av ordalydelsen närmast av 1927 års cirkulär, tillämpat bestämmelserna jämväl vid vikariat, som uppkommit av annan anledning. Vidare framgår av utlåtandena, att åtskilliga länsstyrelser vid beviljande av ledighet åt ordinarie befattningshavare inom fögderiförvaltningarna för enskilda angelägenheter, svag hälsas vårdande och dylikt i allmänhet medgivit vederbörande att under ledigheten behålla hela lönen — givetvis med avstående av tjänstgöringspenningarna — medan andra länsstyrelser i dylika fall förpliktat tjänstemännen att avstå större eller mindre del av övriga avlöningsförmåner. •

Statskontoret har i sitt den 4 januari 1930 avgivna utlåtande i anledning av revisoreernas anmärkning anfört i huvudsak följande.

Att riksdagen vid beviljandet av anslaget till vikariatsättningar vid fögderiförvaltningarna avsett, att anslaget skulle få användas allenast vid av semester, sjukdom eller uppkommen vakans föranlett vikariat torde vara uppenbart, liksom även att det av riksdagsrevisorerna påtalade överskridandet av anslaget till större delen varit beroende på att detsamma belastats med kostnader jämväl för vikariat vid tjänstledighet för hälsans vårdande, enskilda angelägenheter och särskilda uppdrag. Det torde vidare var tydligt, att Kungl. Maj:t vid avfattandet av cirkulären den 26 mars och den 30 december 1926 samt den 11 november 1927 — liksom även statskontoret i de utlåtanden, ämbetsverket i samband med cirkulärens tillkomst avgivit — icke avsett att vidga bestämmelsernas tillämplighetsområde utöver det, som i cirkuläret den 31 december 1920 uttryckligen angivits, nämligen vikariatsersättning vid inträffad semester, sjukdom eller vakans. Emellertid torde den formulering, 1926 och 1927 års cirkulär erhållit, onekligen göra en feltolkning i förevarande hänseende i viss mån förklarlig. Statskontoret kunde dock icke underlåta att framhålla, att det borde hava varit uppenbart för vederbörande länsstyrelser, att en sådan tolkning av bestämmelserna, som medförde, att statsverket exempelvis under tjänstemans ledighet för enskilda angelägenheter finge vidkännas den huvudsakliga kostnaden för vikaries avlöande, stode i dålig överensstämmelse med såväl före som efter det nya lönesystemets införande tillämplade löneprinciper och därför icke gärna kunde vara riktig. Av de av revisorerna åberopade tabellerna framginge även, att vissa länsstyrelser beaktat detta.

För att förhindra fortsatt feltolkning har statskontoret föreslagit, att genom särskild föreskrift uttryckligen skulle förklaras, att bestämmelserna i cirkulären den 26 mars och den 30 december 1926 samt den 11 november 1927 icke avsåge att reglera vikariatsersättningens storlek för andra fall, än då vikariatet

föranleddes av sjukdom och vakans samt, vad landsfogdevikariatet beträffade, jämväl semester, och att endast i sådana fall ersättning finge utgå av anslaget till vikariatersättningar vid fögderiförvaltningarna.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i sitt den 11 januari 1930 avgivna utlåtande anfört, att det av vad som framkommit genom riksdagens revisorers undersökning ville synas nämnden, att vissa förtydligande bestämmelser borde utfärdas rörande dispositionen av ifrågakvarande anslag, samt att lönenämnden hade för avsikt att härom inom den närmaste tiden avgiva särskilt yttrande. Dylikt yttrande har av nämnden avgivits den 21 januari 1930. Däri har nämnden — efter påpekande att vikariatersättningsanslaget vid fögderiförvaltningarna för närvarande huvudsakligen belastades med vikariatersättningar till personer, som icke vore ordinarie befattningshavare vid länsstyrelse — anfört att, därest man ville förekomma, att vikariatersättningsanslaget i fortsättningen toges i anspråk för andra utgifter än som betingades av ersättningar till vikarier vid semester, sjukdom eller vakans, detta syftemål givetvis kunde ernås på olika sätt. I sådant hänseende har nämnden närmare anfört följande.

Ett sätt vore att föreskriva, att de i cirkulären den 30 december 1926 och den 11 november 1927 meddelade bestämmelserna finge tillämpas allenast, där vikariatet vore föranlett av nyssnämnda anledningar. En dylik föreskrift skulle emellertid få till följd, att den vikarierandes ersättning vid ledighet för hälsans vårdande, enskilda angelägenheter och dylikt bleve beroende av vad den ordinarie befattningshavaren ålades att av egen avlöning avstå för tjänstens upprätthållande. Det skulle sålunda kunna inträffa, att medan vikariatersättningen vid semester eller sjukdom utginge enligt de i gällande cirkulär givna bestämmelserna, nämnda ersättning vid ledighet av annan anledning utginge enligt andra grunder. Därtill komme, att därest vikarien vore ordinarie befattningshavare hos länsstyrelse, något avdrag å den tjänstlediges avlöning utöver tjänstgöringspenningar och därtill hörande tillfällig löneförbättring ävensom i förekommande fall förvaltningsbidrag icke nödvändigtvis behövde ifrågakomma för tjänstens bestridande, enär sådan vikaries lön å den egna tjänsten bestredes av anslaget till länsstyrelserna. Då sålunda den nu ifrågakvarande anordningen skulle kunna medföra betydande ojämnheter i avlöningsförhållandena, funne sig nämnden icke kunna förorda densamma.

En annan utväg vore, att det uttryckligen förklarades, att anlitaandet av vikariatersättningsanslaget för bestridande av ersättning till vikarier icke finge avse andra vikariat än dem, som vore föranledda av semester eller sjukdom. Därest vikariatet bestredes av icke-ordinarie tjänsteman hos länsstyrelse eller — såsom numera oftast vore fallet vid vikariat för landsfiskal — av befattningshavare utom länsstyrelse, komme uppenbarligen även för sådant fall den ordinarie tjänstinnehavaren vid ledighet för enskilda angelägenheter eller dylikt att få vidkännas det avdrag å egen avlöning, som erfordrades för vikariens avlöande.

En närmare undersökning av verkningarna av en dylik anordning visade emellertid, att den ordinarie befattningshavarens avlöning i vissa fall icke komme att räcka till för täckande av den i förberörda cirkulär stadgade vikariatersättningen.

Det kunde därför — även om den ordinarie befattningshavaren ålades att under ledighet för hälsans vårdande, enskilda angelägenheter eller för

särskilda uppdrag avstå samtliga de med hans tjänst förenade löneförmåner — ibland bliva nödvändigt att av andra medel bereda fyllnad i den stadgade ersättningen till vikarien. Därtill komme, att även denna anordning skulle verka synnerligen ojämnt, i det att avdragets storlek bleve i avsevärd mån beroende av den vikarierandes löneställning, dyrortsplacering o. s. v.

För sin del ansåge lönenämnden, att en minskning av statsverkets utgifter för vikariat inom fögderiförvaltningen lämpligen kunde vinnas genom att, i anslutning till de i kungörelsen den 14 juni 1917 (nr 472) meddelade villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmånerna för landsstaten, enhetliga bestämmelser utfärdades rörande det avdrag, som befattningshavare, vilken åtnjöte tjänstledighet av annan anledning än semester eller sjukdom, borde utöver tjänstgöringspenningar med därtill hörande tillfällig löneförbättring samt i förekommande fall förvaltningsbidrag avstå av den honom å egen tjänst tillkommande avlöningen. I detta hänseende ville lönenämnden såsom generell regel förorda, att vederbörande förklarades skyldig avstå hela lönen (inberäknat ålderstillägg) jämte därtill hörande tillfällig löneförbättring. Däremot syntes befattningshavare böra även under nu avsedda ledighet vara berättigad uppbära honom eventuellt tillkommande ortstillägg.

Emellertid skulle en dylik bestämmelse kunna i vissa fall anses obillig, exempelvis då tjänstledigheten vore avsedd för svag hälsas vårdande, för enskild angelägenhet av ömmande beskaffenhet eller i allmänhet för ändamål, som angäves i 2 § avd. A—C av kungörelsen den 26 juni 1925 (357) med tillägsbestämmelser till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. I nu angivna fall av ledighet syntes lämpligen kunna föreskrivas, att länsstyrelsen finge medgiva, att den tjänstledige skulle av lönen jämte den därtill hörande tillfälliga löneförbättringen avstå allenast två tredjedelar.

Genom den sålunda av lönenämnden förordade anordningen skulle visserligen någon begränsning i utgifterna å förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna icke uppkomma. Men i stället vore en avsevärd besparing att förvänta å det nu utgående huvudanslaget till fögderiförvaltningarna.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Gällande bestämmelser angående avlöning till ordinarie befattningshavare vid fögderiförvaltningarna, som åtnjuter tjänstledighet, samt angående ersättning vid förordnande som vikarie för dylik befattningshavare hava, såsom framgår av det föregående, av länsstyrelserna tolkats och tillämpats på olika sätt. Ostridigt är, att anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna erhållit en vidsträcktare användning, än som vid anslagets tillkomst var avsedd.

Med hänsyn till avfattningen av de utfärdade cirkulären liksom på grund av andra omständigheter synas de länsstyrelser, som från nämnda anslag utanordnat vikariatsersättning även vid den ordinarie innehavarens ledighet av annan orsak än semester eller sjukdom, hava haft fog för en dylik åtgärd, även om det kan sägas, att länsstyrelserna därvid bort i större utsträckning än som skett förordna om skyldighet för den ordinarie befattningshavaren att avstå även andra löneförmåner än tjänstgöringspenningar och förvaltningsbidrag. För länsstyrelsernas förfaringssätt i sistnämnda avseende kunna visserligen åberopas starka billighetskäl med hänsyn till ifrågavarande

tjänstemäns svaga avlöning och, beträffande landsfiskaler och häradsskrivare, avsaknad av semester. I olika lönesystem ingående allmänna principer i fråga om avstående av löneförmåner vid ledighet exempevis för enskilda angelägenheter tala emellertid för ett strängare förfarande. Med den tolkning, som de utfärdade cirkulären fått, hava de nu delvis varit anledningen till den starka överbelastningen å anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, utan att tillräcklig kompensation erhållits genom utgiftsminskning på grund av tillämpning av nyss avsedda bestämmelse om löneavdrag i 1917 års kungörelse.

Kompletterande och reglerande föreskrifter i ämnet synas därför erforderliga såväl i förtydligande syfte som för vinnande av önskvärd minskning av statens utgifter vid ledighet av nämnda slag.

Två vägar erbjuda sig tydligen därvid: den ena innebär, att genom uttrycklig föreskrift anslaget till vikariatsersättningar skulle inskränkas till att anlitas endast till de ursprungligen avsedda ändamålen, nämligen ersättning vid vakans eller vid vikariat på grund av semester eller sjukdom. Härav skulle följa, att i andra fall vikarierna skulle få avlönas av den tjänstledige själv eller genom att länsstyrelserna nödgades göra löneavdrag och i erforderlig utsträckning anlita det ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna. Den andra lösningen går ut på att genom inhämtande av riksdagens medgivande ordna så, att vikariatsersättningsanslaget allt fortfarande kan anlitas till ersättning åt vikarie även vid annan ledighet än på grund av semester eller sjukdom, men att det samtidigt genom uttryckliga bestämmelser föreskrives, att länsstyrelse skall vara skyldig att, då i sålunda avsedda fall ersättning utgår från nämnda anslag, i närmare angiven utsträckning innehålla den tjänstledige befattningshavarens löneförmåner.

Ur synpunkten av statens ekonomiska intresse torde dessa två linjer vara ungefär likvärdiga; båda synas de möjliggöra en ganska avsevärd besparing. Frågan lär därför kunna bedömas med hänsyn till i övrigt inverkan omständigheter.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har förordat den senare linjen, i det att nämnden utgått från att 1926 och 1927 års cirkulär böra lämnas orubbade och den vidsträcktare tillämpningen därav konfirmeras. En sådan tillämpning synes också mig sakligt befogad. Utfärdandet av cirkulären skedde i anslutning till den för länsstyrelsernas befattningshavare år 1926 genomförda löneregleringen och betingades av nödvändigheten att tillgodose fögderiförvaltningarnas behov av lämpliga och väl kvalificerade vikarier. En inskränkning i cirkulärens tillämpning skulle, såsom lönenämnden också framhållit, dessutom medföra oreda och ojämnhet i vikariats- och ersättningsförhållandena.

Lönenämnden har nu med denna ståndpunkt beträffande vikariatsersättningsanslagets användning föreslagit, att vissa generella bestämmelser skulle utfärdas angående skyldighet för ordinarie befattningshavare vid fögderiförvaltningarna att vid annan ledighet än på grund av semester eller sjukdom avstå hela lönen eller, i vissa fall, större delen av densamma. De sålunda föreslagna bestämmelserna synas mig i stort sett lämpliga och ägnade att främja det med dem av-

sedda syftet. Vid sådant förhållande och med den uppfattning jag här uttalat om behövligheten av en vidsträckt användning av vikariatsersättningsanslaget, anser även jag, att den senare av de antydda vägarna bör följas. Jag ämnar alltså i det följande hemställa om förslag till riksdagen, att riksdagen måtte förklara hinder icke möta för användande av anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna till bestridande av ersättning åt vikarie vid ledighet för befattningshavare vid fögderiförvaltningarna jämväl av annan anledning än semester och sjukdom. Tillika ämnar jag senare i dag föreslå, att Kungl. Maj:t måtte i cirkulär till länsstyrelserna meddela föreskrift av huvudsakligt innehåll, att i här avsedda fall de tjänstlediga befattningshavarnas löneförmåner skola innehållas, väsentligen i den utsträckning lönenämnden föreslagit. Dock synes mig den jämkning böra vidtagas i lönenämndens förslag, att den del av lönen, som den ordinarie tjänstemannen må vid tjänstledighet i angivna fall efter medgivande av länsstyrelsen behålla, bestämmes till ett belopp högst motsvarande en tredjedel av samtliga de med tjänsten förenade avlöningsförmånerna. En dylik bestämmelse skulle nämligen bättre än lönenämndens förslag i ämnet ansluta sig till motsvarande föreskrifter för befattningshavare vid i avlöningshänseende nyreglerade verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Med hänsyn till önskvärdheten av att nuvarande osäkerhetstillstånd icke må fortfara, torde ett dylikt cirkulär böra utfärdas redan nu. Jag vill emellertid framhålla, att billigheten i viss mån kräver, att denna fråga ses i något sammanhang med det förslag angående semesterrätt för landsfiskaler, som jag också ämnar framlägga.

De nu förordade anordningarna lära komma att medföra minskad belastning såväl å anslaget till fögderiförvaltningarna som å femte huvudtitelns anslag till tillfällig löneförbättring och till dyrtidstillägg. De nya bestämmelserna skola sannolikt även medföra, att ordinarie befattningshavare vid fögderiförvaltningarna i mindre utsträckning än hittills komma att begära ledighet av annan anledning än semester eller sjukdom. I den mån så blir fallet, kommer detta att föranleda nedgång av utgifterna även å anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna. Till beräkningarna rörande medelsbehovet vid tillämpning av nu angivna riktlinjer återkommer jag i det följande.»

*Semester för
landsfiskaler.*

I förevarande proposition har departementschefen ock upptagit till behandling frågan om semester för landsfiskaler.

En historik härutinnan återfinnes å sid. 11 och 12 i statsrådsprotokollet.

Senast har landsfiskalernas semesterfråga behandlats i det av 1924 års *landsstatslönesakkunniga* den 20 november 1924 avgivna betänkandet med förslag till löneroglering för landsfogdar och landsfiskaler m. m. I detta betänkande anförde de sakkunniga såsom sin mening, att det allmänna avlöningsreglementets bestämmelser rörande semester borde bliva gällande även beträffande landsfiskalerna.

Landsstatslönesakkunnigas förslag rörande löneroglering för landsfiskalerna har av skilda anledningar ännu icke blivit föremål för statsmakternas prövning. För närvarande ligger frågan under ny utredning hos 1928 års lönekommitté.

Under loppet av hösten år 1928 bringades frågan om beredande av semester åt landsfiskalerna till förnyad aktualitet genom framställningar såväl av *föreningen Sveriges landsfiskaler* som av ett flertal länsavdelningar av sagda förening. De särskilda framställningarna utmynnade samtliga i hemställan, att frågan om semester åt landsfiskalerna måtte lösas utan samband med den ifrågasatta löneregleringen för dessa befattningshavare och framläggas i proposition till 1929 års riksdag.

Såsom skäl för ifrågavarande hemställan framhölls huvudsakligen — utöver vad tidigare åberopats — att i och med omorganisationen av fögderiförvaltningen landsfiskalerna övertagit icke blott de förutvarande länsmännens arbetsuppgifter utan även de viktigare av kronofogdarnas funktioner. Därtill komme den ökning i arbetsbördan, som vore en följd av den allmänna utvecklingen icke minst i socialt hänseende. Genom tillkomsten av det nya uppboräds- och redovisningsväsendet, stegringen av uppborädsrestantierna på grund av befolkningens större rörlighet och den direkta beskattningens utbredning till bredare folklager, införselinstitutets tillämpning å såväl skatter som underhållsbidrag m. m. hade sålunda nya betungande och tidsödande tjänsteuppgifter pålagts landsfiskalerna. Såsom en följd av de därigenom i betydlig mån ändrade förhållandena hade den övervägande delen av arbetet kommit att bliva förlagd till tjänsterummet. Vidare erinrades, att principen om semester numera trängt igenom på allt flera områden. Enligt lagen om polisväsendet i riket anställda ordinarie polismän åtnjöte sålunda — i motsats till sina förmän landsfiskalerna — semesterförmån, ehuru de icke i nämnvärd omfattning vore bundna av kontorsarbete. Tillika påpekades, att de under senare år meddelade bestämmelserna angående ersättning vid vikariat å landsfiskalstjänster medfört, att löneavdragen vid tjänstledighet stegrats för landsfiskalerna.

Länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Gotlands, Blekinge, Malmöhus, Hallands, Skaraborgs, Värmlands, Gävleborgs, Kopparbergs och Jämtlands län, vilka med egna yttranden överlämnade de av respektive länsavdelningar av landsfiskalsföreningen gjorda framställningarna, tillstyrkte de i desamma gjorda yrkandena, länsstyrelsen i Malmöhus län dock under framhållande att det undandrog sig länsstyrelsens bedömande, huruvida frågan om semester åt landsfiskalerna kunde lösas utan samband med en blivande löne-reglering för nämnda befattningshavare.

De flesta av nyssnämnda länsstyrelser betonade uttryckligen det rättvisa och billiga uti att landsfiskalerna i likhet med flertalet av statens tjänstemän komme i åtnjutande av årlig semester. Av länsstyrelsen i Södermanlands län framhölls därjämte, att genom föreskrift om semesterledighet för landsfiskalerna möjlighet skulle vinnas till förbättrad kontroll över deras medelsförvaltning. Av sistnämnda anledning som med hänsyn jämväl till önskvärdheten av att hava tillgång till lämpliga vikarier ifrågasatte länsstyrelsen, huruvida icke åtminstone huvuddelen av semestern borde utgå såsom tvångsledighet. Även länsstyrelserna i Stockholms, Gotlands och Gävleborgs län, landsfogden i Kopparbergs län samt en länsavdelning av landsfiskalsföreningen

framhöllo betydelsen ur kontrollsynpunkt av att landsfiskalerna bereddes årlig semester.

Med anledning av vad sålunda förekommit utarbetades inom socialdepartementet en promemoria, vari ifrågasattes semesterfrågans utbrytande till separat behandling före löneregleringsspörsmålet i dess helhet.

Genom beslut den 27 november 1928 anmodades 1928 års lönekommitté att avgiva utlåtande i anledning av vad som anförts i omnämnda år 1928 ingivna framställningar ävensom uti berörda promemoria.

Efter sistnämnda dag överlämnade länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Örebro och Norrbottens län till Kungl. Maj:t framställningar från landsfiskaler i respektive län om införande av semesterrätt för nämnda befattningshavare, därvid framställningarna i samtliga fall av länsstyrelserna tillstyrktes.

Lönekommittén har den 23 januari 1929 avgivit infortrat utlåtande i ämnet, därvid kommittén först behandlat *frågan om lämpligheten i och för sig av att tillerkänna landsfiskalerna rätt till semester* och anslutit sig till i det föregående återgivna synpunkter rörande önskvärldheten härav. Därjämte har kommittén framhållit, att de skäl, vilka tidigare anförts mot ett utsträckande av semesterrätten till landsfiskalerna, numera icke ägde samma giltighet.

Kommittén har i detta sammanhang även berört *spörsmålet huruvida såsom vikarie för landsfiskal i ett distrikt skulle kunna anlitas landsfiskal i ett angränsande distrikt*. Även om en sådan anordning i vissa fall vore möjlig, har kommittén dock varit av den uppfattningen, att densamma icke kunde såsom regel komma i fråga. Man syntes sålunda, om semesterrätt medgaves landsfiskalerna, i allmänhet bliva hänvisad till att såsom vikarier anlita landsfiskalsutbildade biträden i distrikten eller, där sådana icke stode till buds, tjänstemän hos länsstyrelserna.

Kommittén har härefter tagit ställning till frågan om den *skärpning av kontrollen* över landsfiskalernas medelsförvaltning, som kunde vinnas genom ett utsträckande av semesterrätten till nämnda befattningshavare. I denna del har kommittén yttrat, att det syntes otvivelaktigt, att en stark kontroll skulle vinnas, därest landsfiskal under någon tid varje år frånträdde sin tjänst och om därvid bestyret med indrivning och redovisning av de under landsfiskalens förvaltning hörande medlen komme att övertagas av vikarie, särskilt om det tillsåges, att såsom vikarie i största omfattning anlidades annan än hos vederbörande landsfiskal anställd person. Enligt kommitténs mening måste därför denna synpunkt på semesterfrågan tillmätas icke ringa betydelse.

I anslutning till det sålunda anförda har kommittén uttalat, att kommittén av olika anledningar funne det önskvärt, att landsfiskalerna komme i åtnjutande av semester.

Kommittén har på sålunda anförda grunder förordnat en *provisorisk lösning* av landsfiskalernas semesterfråga. Härom har kommittén yttrat, att någon olägenhet med avseende å kommitténs pågående löneregleringsarbete icke syntes vållas av att ifrågavarande spörsmål utbrötes och särskilt behandlades. Så-

vitt kommittén kunnat finna, utgjorde ej heller de för landsfiskalerna nu gällande anställnings- eller löneförhållandena några formella hinder för en provisorisk lösning av semesterfrågan. De generella bestämmelser, som redan funnes utfärdade i fråga om ersättning åt vikarie för landsfiskal, vilken åtnjöte tjänstledighet, syntes ock kunna tillämpas jämväl för det fall, att landsfiskalen åtnjöte semester.

Beträffande *semestertidens längd* har lönekommittén härefter erinrat, hurusom landsstatslönesakkunniga i sitt förenämnda betänkande föreslagit, att landsfiskal vid genomförande av en blivande lönereglering borde inordnas under det för allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsreglementet den 22 juni 1921 och därvid inplaceras i lönegraden B 12 (nuvarande lönegraden B 20). I anslutning därtill hade de sakkunniga avsett, att jämväl de uti ifrågavarande avlöningsreglemente intagna bestämmelserna rörande semester skulle utan inskränkning bliva gällande för landsfiskalerna. Enligt de sakkunnigas förslag skulle alltså landsfiskal i likhet med övriga till 20:e lönegraden hänföra befattningshavare årligen komma i åtnjutande av semester under 25 dagar intill det år, under vilket han fyllde 40 år, och därefter under 35 dagar.

I anslutning härtill har kommittén anfört, att, därest den årliga semesterperioden bestämdes till 30 dagar, semesterledigheten för vissa landsfiskaler, det vill säga sådana landsfiskaler, som ännu icke överskridit 40-årsåldern, skulle komma att överstiga den av landsstatslönesakkunniga sålunda föreslagna semestertiden. Lönekommittén hade visserligen ännu icke tagit ståndpunkt till frågan, huruvida den av de sakkunniga sålunda föreslagna inplaceringen i lönegrad kunde anses lämpligt avvägd, men kommittén ansåge det dock böra undvikas, att ett provisoriskt ordnande av semesterfrågan finge föregripa en blivande lönereglering. Med hänsyn därtill ville kommittén för sin del föreslå, att den årliga semestertiden för landsfiskal tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda stadgat fastställdes till 20 dagar intill det år, under vilket befattningshavaren fyllde 40 år, samt till 30 dagar för tiden därefter.

Kommittén har vidare uttalat sig för att *rätt till semester borde tillkomma ej blott ordinarie landsfiskal utan även sådan landsfiskalsvikarie, som avsåges i förenämnda cirkulär den 5 december 1924*. Det hade nämligen syntes kommittén billigt, att de befattningshavare, som förordnats att innehava landsfiskals-tjänst mot åtnjutande av därmed förenade löneförmåner, i likhet med de ordinarie landsfiskalerna berättigades åtnjuta den förmån av semester, som av kommittén förordats.

Beträffande frågan om innehållet av *erforderliga semesterbestämmelser* har kommittén ansett det böra föreskrivas, att semester skulle, där sådant kunde ske utan hinder för göromålen behöriga gång, årligen få åtnjutas under 20 dagar intill det år, då landsfiskalen fyllde 40 år, och därefter under 30 dagar, ävensom å tid som av länsstyrelsen bestämdes. Landsfiskal borde ock enligt kommittén förklaras *pliktig* att, där länsstyrelsen så funne för gott föreskriva, begagna sig av semester. Slutligen syntes enligt kommittén böra före-

skrivs, att landsfiskal skulle under semester äga uppbära honom eljest tillkommande löneförmåner, däri inbegripet tillfällig löneförbättring men där emot *icke* förvaltningsbidrag, vilket bidrag enligt nu gällande bestämmelser rörande ersättning till vikarie för tjänstledig landsfiskal uppbäres av vikarien.

Vad angår *ersättningen till befattningshavare, som förordnas att uppehålla landsfiskalstjänst under ordinarie innehavares semester*, har kommittén anfört, att dylik ersättning borde, såsom kommittén redan antytt, utgå enligt de regler, som redan nu gälla i fråga om vikarie för tjänstledig landsfiskal, alltså enligt reglerna i oförmälda cirkulär av den 26 mars 1926, den 30 december 1926 och den 11 november 1927. I enlighet därmed syntes ock vikariatsersättningarna böra utgå från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna. Några särskilda bestämmelser rörande ersättning till vikarie för semesterledig landsfiskal syntes kommittén sålunda icke vara av behovet påkallade.

Med avseende å *tiden för ikraftträdandet* förordades, att de nya semesterbestämmelserna skulle träda i tillämpning från och med den 1 juli 1929. Därvid uppstode emellertid, enligt kommittén, frågan, huruvida nämnda bestämmelser skulle vad anginge kalenderåret 1929 övergångsvis så tillämpas, att vederbörande befattningshavare finge under nämnda år komma i åtnjutande av den för helt kalenderår föreslagna semesterledigheten. I sådant avseende ville kommittén erinra, hurusom vid genomförande från och med den 1 juli 1920 av ny definitiv lönereglering för kommunikationsverkens befattningshavare föreskrevs, att semestertiden skulle under nämnda år beräknas, såsom om de nya lönebestämmelserna varit gällande under hela det nämnda året. I analogi härmed syntes i förevarande fall böra förordnas, att vid beräkning av semestertidens längd under år 1929 de nya bestämmelserna skulle så tillämpas, som om de varit gällande från och med den 1 januari 1929, länsstyrelsen givetvis obetaget att pröva, om och i vilken omfattning semester under nämnda år kunde beviljas.

Angående *kostnadsfrågan* har kommittén anfört, att införandet av semesterrätt för landsfiskalerna uppenbarligen skulle komma att medföra en icke oväsentlig ökning i statsverkets utgifter för fögderiförvaltningarna genom vikariatsersättningarna till semestervikarierna. Kommittén hade med utgångspunkt från att till dylika vikarier i regel komme att förordnas befattningshavare med avlöning enligt 12:e löneklassen sökt beräkna den merutgift å förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, som skulle uppstå, därest kommitténs förenämnda förslag rörande semester för landsfiskalerna vunne godkännande. Kommittén hade därvid kommit till det resultatet, att nämnda merutgift skulle per budgetår uppgå till omkring 155,000 kronor, vartill komme dyrtidstillägg med omkring 40,000 kronor. Mot denna merutgift svarade emellertid en årlig besparing å ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna å 20,000 kronor jämte därå belöpande dyrtidstillägg, 7,000 kronor, vilken besparing uppkomme därigenom, att förvaltningsbidrag icke skulle utgå till landsfiskal under dennes semester. Den verkliga merkostnaden för statsverket skulle alltså enligt kommittén, inklusive dyrtidstillägg, uppgå till omkring 168,000 kronor för år räknat.

Kommittén har emellertid även påpekat, att redan för närvarande en del landsfiskaler årligen plägade begära och erhålla någon tids ledighet från tjänsten för enskilda angelägenheter. Beträffande dessa syntes enligt kommittén statsverkets kostnad i anledning av semesterrättens införande i huvudsak begränsas till att motsvara de löneavdrag, ifrågavarande befattningshavare för närvarande hade att avstå under åtnjuten tjänstledighet. Med hänsyn därtill syntes den av kommittén beräknade merutgiften å anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna kunna nedsättas med omkring 15,000 kronor. Den totala merkostnaden per budgetår skulle därigenom reduceras till omkring 153,000 kronor.

Över lönekommitténs förslag hava infordrade utlåtanden avgivits *dels* av samtliga länsstyrelser, *dels ock* av statskontoret den 2 februari 1929.

Länsstyrelserna hava i allmänhet livligt biträtt förslaget om provisorisk rätt till semesterledighet för landsfiskalerna; *svårigheten* att med en sådan anordning *erhålla lämpliga vikarier* har emellertid från vissa håll framhållits.

I fråga om det närmare innehållet av länsstyrelsernas yttranden torde få hänvisas till sid. 19—22 i statsrådsprotokollet.

Statskontoret har i sitt förut omförmälda utlåtande till en början erinrat, att ämbetsverket i samband med yttrande rörande lönereglering för fögderiförvaltningarnas tjänstemän förordat, att landsfiskalerna skulle inplaceras i 18:e lönegraden av gällande avlöningsreglemente för civilförvaltningen, varigenom landsfiskalerna jämväl skulle komma i åtnjutande av samma rätt till semester, som tillkomme ordinarie befattningshavare i denna lönegrad. Där emot har statskontoret förklarat sig hysa vissa betänkligheter mot lämpligheten av att från löneregleringsfrågan utbryta spörsmålet om beredande av semester åt landsfiskalerna, i all synnerhet som det enligt statskontoret vore att förmoda, att frågan om lönereglering för landsfiskalerna inom en ganska nära framtid kunde upptagas till slutligt avgörande. Den närmare innebörden av statskontorets utlåtande återfinnes å sid. 22—24 i statsrådsprotokollet.

Sedan departementschefen härefter redogjort för ett av *föreningen Sveriges landsfiskaler* i ärendet avgivet yttrande, har redogörelse lämnats för ett av 1928 års lönekommitté i anledning av statskontorets och nyssnämnda förenings yttranden enligt uppdrag avlåtet förnyat utlåtande i frågan.

Lönekommittén har däri till en början till bemötande upptagit de av statskontoret mot kommitténs förslag framställda anmärkningarna av mera principiell innebörd och därvid anfört huvudsakligen följande.

Lönekommittén kunde för sin del icke finna, att de av statskontoret anförda skälen mot ett provisoriskt ordnande av semester för landsfiskalerna vore övertygande. Spörsmålet därom syntes lönekommittén i första hand vara en skälighets- och billighetsfråga, som borde prövas ur synpunkten av den avsevärda förändring, som under senare tid inträtt i landsfiskalernas tjänstgöringsförhållanden. I denna del ansåge sig kommittén hava i sin framställning i ämnet framlagt en tillfyllestgörande motivering. Sedan semesterrätten numera blivit utsträckt till så gott som alla statens befatt-

ningshavare, måste enligt kommitténs mening landsfiskalernas avsaknad av denna förmån framstå såsom ett undantag utan tillräckliga skäl.

Även om kommittén icke kunnat undgå att tillmäta kontrollsynpunkten en ej ringa betydelse, hade dock denna för lönekommittén framstått allenast som ett ytterligare skäl, utöver andra anförda, för ett omedelbart ordnande av landsfiskalernas semesterfråga. Kommittén kunde för övrigt ej biträda statskontorets mening, att kontrollsynpunkten skulle vara utan betydelse, så länge biträdena icke vore statsavlönade. Den avsedda kontrollen skulle ernås därigenom, att landsfiskalen vid inträdande semesterledighet komme att överlämna sin kassa till vikarien, som därefter under sin vikariatstjänstgöring finge tillfälle till inblick i landsfiskalens sätt att sköta medelsförvaltningen. Man syntes knappast vara berättigad utgå från att en av länsstyrelsen förordnad vikarie skulle vilja påtaga sig ansvaret för underlåtenheten att anmäla iakttagna oegentligheter i landsfiskalens uppbördsverksamhet, ens om vikarien utgjordes av landsfiskalens eget biträde och sålunda stode i en måhända mindre självständig ställning gentemot denne. Att märka vore dessutom, att redan för närvarande i ett flertal län funnes anställda statsavlönade biträden, tillhoppa ett 70-tal, vilka jämte tjänstemän hos länsstyrelserna i första hand syntes kunna komma i fråga såsom vikarier. Men därjämte kunde semesterns betydelse i kontrollhänseende lika mycket bliva av förebyggande art. Då det enligt kommittéförslaget skulle ankomma på länsstyrelserna att förordna vikarie, skulle nämligen landsfiskalen icke på förhand kunna med någon större säkerhet bedöma, vem som komme att under semestern uppehålla hans tjänst. Att under sådana omständigheter fränkänna semestern betydelse ur kontrollsynpunkt syntes kommittén näppeligen vara befogat.

Statskontoret hade fört på tal de olägenheter, som skulle uppkomma, om vikarier för semesterlediga landsfiskaler i större utsträckning måste tagas från länsstyrelserna. Med avseende därå ansåge sig lönekommittén allenast böra erinra därom, att ett flertal länsstyrelser i sina över lönekommitténs förslag avgivna yttranden förklarat, att några svårigheter med avseende å vikariatsfrågan numera icke behövde befaras uppstå eller att, där dylika kunde förväntas möta, de likväl syntes kunna övervinnas.

Rörande frågan om *semestertidens längd* och därmed sammanhängande spörsmål har lönekommittén i anledning av vad som anmärkts mot förslaget anført följande.

Även om vissa skäl kunde anföras för ett tillmötesgående av landsfiskalsföreningens hemställan om utsträckning av semestertiden för landsfiskaler under fyrtio års ålder, ansåge sig dock kommittén böra vidhålla sitt förslag därutinnan. Med avseende å viss av statskontoret gjord anmärkning ville kommittén allenast erinra, att ordinarie befattningshavare hos länsstyrelse, som för närvarande förordnades att uppehålla ledig landsfiskalstjänst, icke ägde åtnjuta någon semester alls.

I detta sammanhang har lönekommittén också betonat, att landsfiskalerna — i likhet med andra befattningshavare — icke borde få uttaga sin semester i annan mån, än sådant läte sig göra utan hinder för arbetets behöriga gång. Givetvis förutsatte dock kommittén, att det om möjligt ordnades så, att semester kunde till större delen uttagas i ett sammanhang. Några bestämmelser därom syntes dock knappast vara erforderliga.

Beträffande frågan om vem som under landsfiskals semester skall äga att uppbära *förvaltningsbidraget* har kommittén nu anført följande.

Enligt gällande bestämmelser ägde tjänsteman hos länsstyrelse, ordinarie eller icke-ordinarie, ävensom annan befattningshavare, som förordnades att under landsfiskals tjänstledighet uppehålla dennes tjänst, att uppbära det med den uppehållna tjänsten förenade förvaltningsbidraget. Vid utformandet av sitt förslag hade kommittén utgått från att bestämmelserna rörande vikariatsersättning borde vara lika, vare sig en landsfiskals-tjänst uppehölls på förordnande på grund av ordinarie innehavares tjänstledighet eller på grund av honom beviljad semester. Kommittén hade emellertid för sin del icke någon saklig invändning att framställa mot en ändring av kommittéförslaget på denna punkt. Med avseende å denna ändring syntes man böra uppmärksamma av en länsstyrelse framställt förslag, att landsfiskal icke skulle vara förpliktad att under semester till vikarie avstå det å semestertiden belöpande förvaltningsbidraget men däremot vara skyldig att tillhandahålla vikarien kontorslokal, skrivmaterialier och tjänstetelefon.

Med avseende å frågan om vem som under landsfiskals semester skall uppbära *provision å vissa utskylder* har kommittén uttalat, att densamma i motsats till statskontoret icke ansett särskilda föreskrifter härom vara av behovet påkallade. För det fall, att landsfiskal åtnjöte tjänstledighet, funnes, yttrar kommittén, för närvarande icke några bestämmelser utfärdade i sagda hänseende, utan hade frågan därom i praktiken ordnats på det sätt, att inflytande provisioner uppburits av den, som uppehållit tjänsten vid tillfället. Det hade syntes kommittén, att även under semester en liknande anordning kunde utan olägenhet tillämpas.

Vad slutligen angår de verkställda *kostnadsberäkningarna* har kommittén avgivit i huvudsak följande yttrande.

Beräkningarna hade utförts på grundval av den rådande åldersfördelningen inom den nuvarande landsfiskalskåren och den därav beroende olika kostnaden för semester åt befattningshavare över och under 40 år. Den av kommittén beräknade totalkostnaden finge anses så tillförlitlig, som det överhuvud taget vore möjligt att åstadkomma. Då kommittén vid anslagsberäkningen även tagit vederbörlig hänsyn till det av landsfiskalsföreningen anmärkta förhållandet, att landsfiskal sannolikt framdeles komme att i mindre omfattning än nu bliva i behov av särskild tjänstledighet, syntes vid bifall till de av kommittén i förslaget angivna grunderna någon ändring i den av kommittén gjorda anslagsberäkningen icke vara påkallad.

Skulle emellertid förvaltningsbidraget anses böra under den tid, landsfiskal åtnjöte semester, utgå till denne och icke till hans vikarie, syntes vid det förhållandet, att i sådant fall kostnaden för förvaltningsbidraget komme att belasta det ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna, den jämkningen böra vidtagas i den av kommittén gjorda anslagsberäkningen, att nyssnämnda anslag upptoges till det i riksstaten för innevarande budgetår angivna beloppet 2,375,000 kronor och att det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna beräknades till 280,000 kronor eller 120,000 kronor högre än i löpande riksstat.

Kommittén hade vid den förut verkställda beräkningen av kostnaderna icke tagit hänsyn till de utgifter för statsverket, som skulle uppkomma, därest, såsom statskontoret ifrågasatt, rese- och traktamentsersättningar tillkomme semestervikarierna. Kommittén ansåge skäligt, att vikarie finge åtnjuta rese- och traktamentsersättning för resor till och från den ort, där han förordnats att vikariera. Dylik ersättning tillkomme för övrigt redan nu landskanslist och landskontorist ävensom extra ordinarie tjänsteman hos

länsstyrelse för det fall, att sådan tjänsteman förordnades att uppehålla landsfiskalstjänst under sjukledighet för ordinarie innehavaren (jfr sv. förf.-saml. bih. nr 25 år 1907). Att finna någon hållpunkt för en beräkning av kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar till landsfiskalernas semestervikarier syntes dock icke möjligt. Någon höjning av det å femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar syntes emellertid icke vara erforderlig i anledning av införande av semesterrätt för landsfiskalerna.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Samtliga de myndigheter, vilka under senare år yttrat sig beträffande frågan om semesterrätt för landsfiskalerna, hava i princip anslutit sig till den uppfattningen, att dylik rätt, som numera medgivits det stora flertalet av statens befattningshavare, bör tillkomma även landsfiskalerna. Det synes också uppenbart, att anledning saknas att i detta hänseende bibehålla landsfiskalerna i en särställning. Såsom skäl för semesterrätt kan även här åberopas å ena sidan tjänstemännens berättigade krav på att utan minskning i avlöningsförmåner beredas tillfälle till erforderlig vila och rekreation och å andra sidan statens intresse av att dess befattningshavare bibehållas vid full vigör och ej i förtid få sina själs- eller kroppskrafter nedsatta. En reglering av det nuvarande tillståndet, då landsfiskalerna mer eller mindre rikligt och med större eller mindre uppoffring av löneförmånerna få tjänstledighet för enskilda angelägenheter eller svag hälsas vårdande, är, bland annat av skäl som sammanhånga med den här först behandlade frågan, i hög grad önskvärd. Vad angår landsfiskalerna skulle ur statsnyttans synpunkt semesterrätten dessutom hava en särskild betydelse i kontrollhänseende, något vartill jag återkommer i det följande. Med denna uppfattning och då det varit tydligt, att i avbidan på blivande lönerreglering för landsfiskalerna någon definitiv lösning av dessa tjänstemäns semesterfråga tills vidare icke kunde komma till stånd, hava, såsom framgår av det föregående, möjligheterna för en provisorisk lösning av frågan undersökts. Resultatet av denna prövning utgör det av 1928 års lönekommitté utarbetade förslaget i ämnet, för vars innebörd jag i det föregående utförligt redogjort.

Lönekommitténs förslag har i huvudsak gillats av flertalet länsstyrelser och jämväl vunnit anslutning från landsfiskalsföreningens sida. Emellertid hava några länsstyrelser betonat de svårigheter, som det i händelse av bifall till förslaget skulle möta att under landsfiskalernas semester erhalla lämpliga vikarier. Vidare har statskontoret ställt sig ganska tveksamt gentemot förslaget och bland annat uttalat, att ur kontrollsynpunkt icke mycket stode att vinna, därest till vikarie för landsfiskal förordnades hos honom eller annan landsfiskal anställt privat biträde samt att spørsmålet om landsfiskalernas semesterrätt därför nära sammanhängde med frågan om anställandet av statsavlönade biträden. Vad sålunda anförts mot förslaget synes mig icke böra tillmätas avgörande betydelse. I flertalet län torde någon svårighet att anskaffa erforderliga semestervikarier icke yppa sig. Såsom sådana torde i första hand, där så låter sig göra, böra användas biträden, vilka — med avlöning från anslaget till polisväsendet i riket —

äro anställda hos en del landsfiskaler, eller ock lämpliga ordinarie eller icke-ordinarie befattningshavare hos länsstyrelserna. I ett visst antal fall få dock givetvis som vikarier anlitas sådana privata landsfiskalsbiträden, vilka innehava kompetens för bestridande av landsfiskalstjänst; därvid kan man ur kontrollsynpunkt exempelvis genom tjänstebyte lämpligen söka ordna så, att vikarie hämtas från annat landsfiskalsdistrikt. Med den arbetsbördan, som numera åvilar landsfiskalerna, lär man endast i ringa utsträckning hava att räkna med möjligheten att såsom vikarie för landsfiskal i ett distrikt förordna landsfiskal i annat distrikt. Jämväl en dylik anordning bör dock ibland kunna ifrågakomma. Klart är emellertid, att det understundom kan förekomma, att vid viss tidpunkt lämplig semestervikarie icke på något av nu angivna sätt kan stå till buds. För sådant fall får naturligtvis landsfiskalens semester uppskjutas till sådan tid, då vikarie finnes att tillgå. Det är nämligen klart, att landsfiskal, liksom annan statstjänsteman, allenast bör få begagna sig av semester, då så kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, och sådant hinder föreligger ju, när lämplig vikarie saknas. Dessa svårigheter torde för övrigt undgås vid bifall till det förslag, jag i det följande ämnar framställa om att länsstyrelserna skola hava att bestämma, att och när viss landsfiskal skall åtnjuta semester.

Införandet av semesterrätt för landsfiskalerna är, såsom redan framgått, även avsett att möjliggöra viss kontroll över landsfiskalernas sätt att fullgöra sina skyldigheter; detta i analogi med vad som å andra områden gäller beträffande personer med redovisningsskyldighet. I detta hänseende skulle semesterrättens införande ingå såsom ett led i de åtgärder, vilka för närvarande, närmast med anledning av framställning från riksdagen, planeras i syfte att åstadkomma en förbättrad kontroll över landsfiskalernas och med dem jämställda befattningshavares medelsförvaltning. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att i enahanda syfte *dels* jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av mig tillkallats särskilda sakkunniga för att biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag rörande ändring i gällande författningar om indrivning och redovisning av utskylder m. m., vilka sakkunniga torde komma att inom de närmaste dagarna avgiva betänkande i vad angår sådana åtgärder, som kräva riksdagens medverkan, *dels*, på skäl som anförts i årets statsverksproposition, nu ifrågasättes att bereda landsfogdarna tillgång till sakkunnigt biträde vid inventeringarna hos landsfiskalerna, *dels* ock i det inom kort föreliggande definitiva förslaget till omarbetning av kommunallagarna torde komma att inflyta vissa ändrade föreskrifter med avseende å den kommunala revisionen m. m.

Statskontoret har framställt anmärkningar mot värdet av den kontroll över landsfiskalernas medelsförvaltning, som ansetts bliva en av fördelarna med semesterrättens införande, men dessa anmärkningar synas knappast berättigade. Det må visserligen icke förnekas, att den åsyftade kontrollen skulle bliva mera effektiv, därest såsom vikarier genomgående kunde anlitas statsavlönade och av landsfiskalerna ekonomiskt oberoende befattningshavare, men detta förhållande utgör näppeligen något skäl att avstå från

den förbättring av kontrollen, vilken genom ett bifall till lönekommitténs förslag dock otvivelaktigt i många fall står att vinna. Även av ett privatanställt landsfiskalsbiträde bör man för övrigt givetvis kunna vänta, att han i egenskap av vikarie för landsfiskal sätter det allmännas intresse i främsta rummet. Härtill kommer, att en landsfiskal icke på förhand bör kunna veta, vem länsstyrelsen kommer att förordna till vikarie. Jämväl sistnämnda förhållande bör för vederbörande utgöra en anledning att så handhava sin tjänst, att han icke har något att befara av den inblick i hans sätt att sköta densamma, som hans semestervikarie måste erhålla.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört och då lönetekniska hinder för ett provisoriskt ordnande av landsfiskalernas semesterfråga icke föreligga, anser jag mig — i trots av de ökade kostnader för statsverket, vilka bliva en nödvändig konsekvens av semesterrättens införande — böra förorda, att förslag i ämnet förelägges innevarande års riksdag. Förslaget synes mig väsentligen kunna utformas i överensstämmelse med vad lönekommittén förordat. Jag övergår nu till närmare behandling av de särskilda punkterna i dess förslag.

Enligt lönekommittén skulle *semestertiden* bestämmas till 20 dagar årligen intill det år, under vilket landsfiskal uppnår fyrtio år, samt till 30 dagar för tid därefter. Landsfiskalerna skulle därigenom erhålla rätt till lika lång semester, som för närvarande tillkommer befattningshavare i lönegraderna 1—10 enligt 9 § i avdelning B i det för allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsreglementet. Häremot hava statskontoret och flertalet länsstyrelser icke haft någon erinran att framställa, under det att landsfiskalsföreningen och några länsstyrelser funnit denna tid alltför kort. Även om en något längre semestertid kunde synas i och för sig berättigad, anser jag mig dock med hänsyn till nödvändigheten att icke föregripa den kommande löneregleringen för landsfiskalerna böra i denna del biträda kommitténs förslag. Såsom jag förut framballit och även kommittén föreslagit, bör därjämte semester allenast få åtnjutas, där sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång. Tidpunkten för semestern bör i överensstämmelse med förslaget bestämmas av vederbörande länsstyrelse.

Lönekommittén har vidare föreslagit, att landsfiskal skulle förklaras *plik-tig att*, där länsstyrelse så funne för gott föreskriva, *begagna sig av semester*.

Flera länsstyrelser ävensom landsfiskalsföreningen hava ifrågasatt lämpligheten av en dylik bestämmelse, enär dess tillämpning kunde för landsfiskalerna medföra obehag och väcka oberättigade misstankar. För min del anser jag det nödvändigt, att stadgandet om semesterrätt, därest det ur kontrollsynpunkt skall kunna bliva av verklig betydelse, kompletteras med en bestämmelse om skyldighet att begagna semester. Denna skyldighet synes mig emellertid — för ernående av större kontroll och till undvikande av missförstånd och obehag för landsfiskalerna — böra göras ovillkorlig.

Enligt kommittéförslaget skulle rätt till semester tillkomma ej blott ordinarie landsfiskal utan även den, som på grund av omförmälda cirkulär den 5 december 1924 uppehåller ledig landsfiskalstjänst. Detta förslag biträder

jag. Dock synes rätten till semester böra omfatta *samtliga landsfiskalsvikarier*, vilka förordnats att innehava landsfiskalstjänst mot åtnjutande av därmed förenade löneförmåner, alltså — enligt cirkuläret den 20 augusti 1926 — även vikarie å sådan landsfiskalstjänst, vilkens ordinarie innehavare uppehåller ledig landsfiskalstjänst i annat distrikt.

Givetvis bör landsfiskal under semestertiden äga rätt att uppbära honom tillkommande löneförmåner. Tvekan har emellertid uppstått, huru därvid lämpligen bör förfaras dels med det på semestertiden belöpande förvaltningsbidraget, dels ock med de sportelinkomster, som inflyta under samma tid.

Vad angår *förvaltningsbidraget* synes mig i anslutning till lönekommitténs senaste förslag i ämnet detsamma böra även under semestertiden utgå till landsfiskalen, dock med skyldighet för honom att tillhandahålla vikarien kontorslokal, skrivmaterialier och dylikt. Denna lösning, som utan tvivel i och för sig är den mest praktiska, synes med mitt förslag om semesterskyldighet vara den enda möjliga. Angående *sportelinkomsterna* torde det i anslutning till gällande praxis böra föreskrivas, att desamma skola, i den mån de belöpa på tiden för landsfiskalens semester, uppbäras av dennes vikarie. I övrigt torde de bestämmelser i fråga om ersättning åt vikarie, som gälla eller kunna komma att utfärdas beträffande fögderiförvaltningarna, böra tillämpas jämväl för det fall, att landsfiskal åtnjuter semester.

Vikarie torde vidare böra tillerkännas rese- och traktamentsersättning för erforderliga resor för till- och frånträdande av vikariatsförordnande.

De nya bestämmelserna synas böra träda i tillämpning från och med den 1 juli 1930, därvid dock lärer böra föreskrivas, att bestämmelserna skola så tillämpas, som om de varit gällande under hela innevarande kalenderår. Givetvis får det dock bliva länsstyrelsens sak att i varje särskilt fall pröva, om och i vilken omfattning semester under året må böra beviljas, därvid man torde få räkna med att semester på grund av svårigheterna under övergångsåret stundom icke då kan komma att tillerkännas samtliga landsfiskaler eller med full tid.

I den mån föreskrifter utöver dem, för vilka här redogjorts, skulle visa sig behövliga, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela sådana.

De årliga merutgifter, som skulle följa med förslagets genomförande, hava av lönekommittén — fränsett de ökade utgifterna för rese- och traktamentsersättning till vikarierna — beräknats till cirka 153,000 kronor för budgetår räknat. Under förutsättning att landsfiskal berättigas att under semestern uppbära även förvaltningsbidraget, kommer semesterrättens införande icke att direkt inverka på belastningen å anslaget till fögderiförvaltningarna. Däremot skulle å anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna uppkomma en ökad årsutgift av omkring 120,000 kronor och å det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst en årlig merutgift å cirka 33,000 kronor. Nyssnämnda rätt till rese- och traktamentsersättning skulle dessutom medföra en ökad utgift å femte huvudtiteln förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar med belopp, vars storlek kommittén

ansett sig icke ens kunna ungefärligen uppskatta. Kommittén, som dock ansett, att ifrågavarande anslag till dyrtidstillägg och till rese- och traktamentspenningar icke av förevarande anledning behöva höjas, har för budgetåret 1930/1931 uppskattat medelsbehovet för anslaget till fögderiförvaltningarna till samma belopp som för innevarande budgetår eller 2,375,000 kronor och för anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, nu 160,000 kronor, till 280,000 kronor.

Mot lönekommitténs sålunda framlagda beräkningar av merkostnaderna, vilka beräkningar grunda sig på en undersökning från fall till fall, har jag i huvudsak icke något att anmärka, och anser jag därför även, att desamma böra läggas till grund för anslagsberäkningen för nästa budgetår. Den omständigheten, att under senare halvåret 1930 skulle kunna uttagas semester för hela nämnda år har icke ansetts behöva medföra någon högre anslagsbelastning för nästa budgetår.

Lönekommitténs kostnadsberäkningar torde emellertid med hänsyn till vad numera i ärendet förekommit böra i vissa hänseenden jämkas. Vad angår *vikariatsersättningsanslaget* utgjorde belastningen därå under sistförflutna budgetår, såsom förut nämnts, 187,655 kronor 37 öre. Den översteg alltså med nära 30,000 kronor nämnda anslag för nu löpande budgetår. Anslaget skulle i följd därav för nästa budgetår kunna uppskattas till (160,000 + 120,000 + 30,000) 310,000 kronor. På sätt jag i det föregående antytt, torde man emellertid med stor sannolikhet kunna räkna med att de ifrågasatta bestämmelserna angående skyldighet för tjänstemän vid fögderiförvaltningarna att vid ledighet av annan anledning än sjukdom eller semester avstå vissa avlöningsförmåner komma att medföra minskning i ledighetstidernas antal och längd och i följd härav nedgång i belastningen å anslaget. Härtill kommer, att semesterförmånens införande i och för sig är ägnat att minska behovet av annan ledighet. Med hänsyn härtill anser jag anslaget från och med nästa budgetår kunna, även med godkännande av den mera vidsträckt användningen av detsamma, förslagsvis upptagas till 270,000 kronor. Vad beträffar *anslaget till fögderiförvaltningarna* torde detta anslag med anledning av nyssberörda bestämmelser kunna reduceras med ett belopp av förslagsvis 25,000 kronor, vadan anslaget skulle från och med samma tidpunkt kunna uppföras med 2,350,000 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Vad först angår frågan om ändrade grunder för användningen av anslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, i fråga om vars disposition, såsom förut nämnts, riksdagens revisorer i sin den 15 december 1929 avgivna berättelse framställt anmärkning, har Kungl. Maj:t efter chefens för socialdepartementet föredragning i brev till länsstyrelserna den 31 januari 1930 förordnat, att vid tillämpningen av kungörelsen den 14 juni 1917 (nr 472) angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten följande bestämmelser skola från och med den 1 mars 1930 lända till efterrättelse beträffande tjänstemans skyldighet att i vissa fall vid ledighet avstå avlöningsförmåner.

1) Fögderiförvaltning tillhörande ordinarie tjänsteman, vilken åtnjuter

ledighet av annan anledning än sjukdom eller semester, skall vara skyldig att under ledigheten — utöver tjänstgöringspenningar med därtill hörande tillfällig löneförbättring samt i förekommande fall förvaltningsbidrag — avstå hela den honom eljest tillkommande lönen — inberäknat ålderstillägg men fränsett ortstillägg — jämte till lönen hörande tillfällig löneförbättring.

2) Vid ledighet av sådan anledning, som avses i 2 §, avdelning A—C, i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 357) med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, äger länsstyrelsen dock medgiva, att den tjänstledige må av lönen jämte ålderstillägg samt å lönen belöpande tillfällig löneförbättring uppbära ett belopp, motsvarande högst en tredjedel av samtliga de med tjänsten förenade avlöningsförmånerna.

3) I brevet meddelade föreskrifter skola icke medföra ändring i de av Kungl. Maj:t genom cirkulär den 26 mars 1926 till länsstyrelserna i samtliga län meddelade bestämmelserna angående avlöningsförmåner för befattningshavare tillhörande fögderiförvaltning vid uppehållande av befattning vid länsstyrelse.

4) Vad sålunda föreskrivits skall jämväl äga tillämpning å den, som förordnats att innehava ordinarie befattning vid fögderiförvaltning mot åtnjutande av därmed förenade löneförmåner med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten har att erlægga för egen pensionering.

Mot de sålunda givna, av allmänna civilförvaltningens lönenämnd förordade bestämmelserna i förevarande ämne har anledning till erinran icke syntts utskottet föreligga. Med hänsyn härtill har utskottet ock ansett hinder icke böra möta för användandet av anslaget till vikariatsersättningar vid ledighet av annan anledning än semester och sjukdom.

Vidkommande spörsmålet om semester för landsfiskalerna har utskottet i likhet med statskontoret icke kunnat undgå att hysa viss tveksamhet om lämpligheten av att från den inom en nära framtid förestående löne regleringen för dessa befattningshavare utbryta berörda fråga. Med hänsyn till de skäl, som till stöd för förslaget härutinnan anförts och särskilt den betydelse för kontrollen över landsfiskalernas sätt att fullgöra sina skyldigheter, införandet av semesterrätt för dem otvivelaktigt komme att medföra, har utskottet emellertid icke velat motsätta sig förslaget ifråga. Utskottet förutsätter dock härvid, att de villkor, departementschefen angivit för semesters beviljande, noggrant iakttagas, och utskottet vill särskilt framhålla angelägenheten av att såsom vikarie för en landsfiskal icke må förordnas biträde hos befattningshavaren ifråga. I detta sammanhang vill utskottet ock hava såsom sin mening uttalat, att stadgandet om semesterrätt bör kompletteras med en bestämmelse om skyldighet att begagna semester.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande frågan om semestertidens längd och rätt för landsfiskalsvikarier att åtnjuta semester, har utskottet funnit sig böra biträda. Förslaget i vad det avser landsfiskals rätt till vissa löneför-

måner under semestertiden, har utskottet likaledes ansett vara av beskaffenhet att kunna godtagas.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna, nu 2,375,000 kronor, med 25,000 kronor till 2,350,000 kronor;

b) höja det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, nu 160,000 kronor, med 110,000 kronor till 270,000 kronor;

c) förklara hinder icke möta för användande av sistnämnda anslag till bestridande av ersättning åt vikarie vid ledighet för befattningshavare vid fögderiförvaltningarna jämväl av annan anledning än semester och sjukdom; samt

d) godkänna de i statsrådsprotokollet över socialärenden den 31 januari 1930 förordade grunder för beredande av semester åt landsfiskalerna m. m.

Stockholm den 28 april 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 126.
